

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

ID 2985

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	053 Психологія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Психологія (2024)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. психології (ПС)

Викладач/викладачі

Стоцький Ярослав Васильович, д-р іст. наук, професор, професор, [профіль на порталі "Науковці ТНУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Мета курсу – сформувати у студентів уявлення про теоретичні і прикладні особливості політико-психологічного знання, сформувати уявлення про психологічні явища і процеси політичної сфери сучасного суспільства
Формат курсу	Змішаний – курс, що передбачає проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Компетентності ОП	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей: - інтегральної: ІНТ. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. - загальних: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК10.Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. - спеціальних: СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
Програмні результати навчання з ОП	Програмні результати навчання: ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
Обсяг курсу	Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 5; лекції — 32 год.; практичні заняття — 32 год.; самостійна робота — 86 год.; Заочна форма здобуття освіти:

	Кількість кредитів ECTS — 5; лекції — 10 год.; практичні заняття — 6 год.; самостійна робота — 134 год.;
Ознаки курсу	Рік навчання — 3; семестр — 5; Вибіркова дисципліна; кількість модулів — 2;
Форма контролю	Поточний контроль: Опитування, проведення дискусій, тести Підсумковий контроль: залік
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Політична психологія» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Історія та культура України», "Загальна психологія", "Філософія".
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	Технічні засоби для демонстрування результатів навчання (ноутбук). Пакет програмних продуктів Microsoft Office. Курс в A-Tutor, ID:2985.

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
<p>Тема 1. Політична психологія як наука</p> <p>1. Політика – об’єкт дослідження політичної психології.</p> <p>2. Предмет політичної психології.</p> <p>3. Методи політичної психології.</p> <p>4. Політична психологія та інші науки.</p>	2	1
<p>Тема 2. Історія розвитку політичної психології</p> <p>1. Передісторія політичної психології (Давня Греція, Стародавній Рим, Відродження, Просвітництво).</p> <p>2. Особливості розвитку західної політичної психології у XIX – початку XX ст.</p> <p>3. Історія української політико-психологічної думки.</p> <p>4. Сучасний стан політико-психологічних досліджень та їх основні напрями в Україні та за кордоном.</p>	4	2
<p>Тема 3. Політична свідомість як психічний феномен</p> <p>1. Суть політичної свідомості.</p> <p>2. Взаємозв’язок політичної ідеології і політичної свідомості.</p> <p>3. Формування політичної свідомості українців.</p>	4	1
<p>Тема 4. Психологія громадської думки і національної ідеї</p> <p>1. Психологія маси.</p> <p>2. Психологія громадської думки.</p> <p>3. Національна психологія, національний характер, національна ідея.</p>	4	1
<p>Тема 5. Психологічні аспекти політичної культури</p> <p>1. Суть політичної культури як соціального явища.</p> <p>2. Типологія політичної культури та її основні критерії.</p> <p>3. Психологічні аспекти формування демократичної політичної культури українців.</p>	2	1
<p>Тема 6. Психологія влади</p> <p>1. Влада – атрибут політичної системи.</p> <p>2. Розподіл влади і психологічні аспекти їхньої взаємодії.</p> <p>3. Політичні конфлікти.</p> <p>4. Політичні конфлікти в тоталітарних і демократичних системах.</p>	4	1

Тема 7. Політична психологія особистості

1. Людина як політична істота.		
2. Основні типи відносин «людина – політика».	4	1
3. Політична соціалізація: становлення особистості.		
4. Основні вікові стадії політичної соціалізації та їх особливості.		

Тема 8. Психологія політичної поведінки

1. Політичний вибір людини.		
2. Політична участь: основні причини, мотиви.	4	1
3. Політична поведінка і політична діяльність.		
4. Індивідуальний стиль політичної діяльності.		

Тема 9. Психологія політичного лідерства

1. Політичний лідер як учасник політичного процесу.		
2. Типологізація лідерства.	4	1
3. Політичне лідерство як психологічний феномен.		
4. Проблема політичного лідерства в сучасній Україні		

РАЗОМ: 32 10

Практичні заняття (теми)

Годин
ОФЗО **ЗФЗО**

Тема 1. Предмет, структура і методи політичної психології. Історія розвитку політичної психології	6	1
Тема 2. Політична свідомість як психічний феномен	4	0,5
Тема 3. Психологія громадської думки і національної ідеї	4	0,5
Тема 4. Психологічні аспекти політичної культури	4	1
Тема 5. Психологія влади	2	0,5
Тема 6. Особистість в політиці	4	0,5
Тема 7. Психологія політичної поведінки	4	1
Тема 8. Психологія політичного лідерства	4	1

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

Самостійна робота: підготовка до практичних занять та опрацювання лекційного матеріалу

Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:

1. Методи досліджень політичної психології.
2. Зв'язок політичної психології з іншими науками.
3. Різновиди аспектів політичних систем.
4. Макіавеллізм як теорія ефективного владарювання в історії політичної психології.
5. Українська націоналістична течія в українській політико-психологічній думці.
6. Проблема перехідного періоду в політичній свідомості українського суспільства.
7. Форми політичних ідеологій у XX столітті.
8. Проблеми формування і реалізація національної ідеї в сучасній Україні.
9. Порівняльний аналіз національної ідеї М. Міхновського і Д. Донцова.
10. Історичний генезис української політичної культури.
11. Аналіз моделей політичної культури у Європі XX ст.
12. Характеристика режимів влади.
13. Відношення між носіями влади в сучасній Україні.
14. Аналіз головних положень Загальної декларації прав людини (1948 р.) у порівнянні до відповідних положень Конституції України (1996 р.).
15. Порівняльний аналіз політичного біхевіоризму і когнітивізму в сучасній Україні.
16. Порівняльний аналіз функцій політичної поведінки президентів незалежної України.
17. Характеристика типів політичної поведінки (закритого і відкритого) в українському суспільстві у 1991 – 2023 рр.
18. Характеристика політичних лідерів сучасної України на основі аналізу їхніх вербальних і невербальних складових іміджу у ЗМІ.
19. Роль великих людей (лідерів) у розвитку цивілізацій.
20. Методика дослідження рівня політичного інтересу.
21. Аналіз міфів національних героїв та виділення з них формули героїчного міфу.
22. Образ української влади у першому 20-літті XXI ст. у сприйнятті громадян.
23. Психологічний аналіз поколінь в українській політиці на прикладі подій XX ст. – першого 24-ліття XXI ст.
24. Психологічна характеристика українського суспільства під час російсько-української війни.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Навчально-методичне забезпечення

Дистанційний курс « Політична психологія» (ID: 2985)

1. Методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Політична психологія» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / авт.-упоряд. Стоцький Я. В. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 42 с.
2. Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Політична психологія» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / авт.-упоряд. Стоцький Я. В. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 29 с.

Рекомендована література

1. Вівчарик М. М Україна: від етносу до нації: навч. посіб. К.: Вища школа, 2004. 239 с.
2. Гоббс Т. Левіафан або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. К.: Дух і Літера, 2000. 606 с.
3. Головатий М. Ф. Політична психологія: підруч. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
4. Грицак Я. Й. Нарис історії України: формування модерної укр. нації XIX-XX ст.: навч. посіб. К.: Генеза, 2000. 360 с.
5. Дзюба І. М. Тарас Шевченко. Життя і творчість. К., 2008.
6. Донцов Д. Націоналізм. Вінниця, 2006.
7. Еліас Канетті. Маса і влада. К.: Альтернативи, 2001. 416 с.
8. Короткий оксфордський політичний словник. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2006. 789 с.
9. Куліш П. Повість про український народ / упоряд. В. Івашків. Т.: Терно-граф, 2016. 228 с.
10. Лебон Г. Психологія народів. К.: Андронум, 2021. 110 с.
11. Лободовський Ю. Проти упирів минулого. Думки про Польщу та Україну / укл. П. Лібера, А. Павлишин. Люблін: Wyd-wo Test, Львів: Вид-во Астролябія, 2016. 546 с.
12. Оріховський С. Напучення польському королю Сигизмунду Августу. Українські гуманісти епохи Відродження: Антологія. К., 1995. 225 с.
13. Платон. Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. К.: Основи, 2005. 355 с.
14. Полін. Дослідження історії та культури євреїв Східної Європи / за ред.. Ентоні Полоньки. К.: Дух і Літера, 2011. 410 с.
15. Психологічна енциклопедія / авт.-упоряд. О. М. Степанов. К.: Академвидав, 2006. 424 с.
16. Рудич Ф. М. Політологія: підруч. К.: Либідь, 2006. 480 с.
17. Светоній Г. Т. Життєписи дванадцяти цезарів. Л.: Сполом, 2012. 280 с.
18. Сковорода Г. Разговор, называемый алфавит, или букварь мира. Повне зібр. творів: у 2-х т. К., 1973. Т. 1.
19. Стоцький Я. В. Модерна Україна і виклик національно-релігійної свідомості. Конфесійне багатоманіття України в контексті духовного і національного відродження.: наук. зб. Т., 2007. С. 191 – 199.
20. Стоцький Я. В. Держава і релігії в західних областях України: конфесійні трансформації в контексті державної політики 1944 – 1964 років.: монографія. К.: ФАТА, ЛТД, 2008. 510 с.
21. Стоцький Я. В. Державно-релігійна політика III Райху (на території Німеччини): політологічний аналіз. Мандрівець. 2010. № 2 (86). С. 49 – 52.
22. Стоцький Я. В. Компаративістика тріади «Держава – освіта – церква» в Україні та у деяких країнах Західної Європи на сучасному етапі. Наук. зап. ТНПУ

ім. Володимира Гнатюка. Сер. Історія. 2013. Вип. 2. Ч. 2. С. 187 – 192.

23. Стоцький Я. В. Політологічний, економічний і соціологічний аналіз діяльності Руської (Російської) Православної Церкви у Львівській області під тиском органів державної влади (1965 – 1991 рр.). Народознавчі зошити. 2021. № 6 (162). С. 1474 – 1482.

24. Стоцький Я. В. Аналіз антиукраїнських ідеологічних концепцій Московії – Росії і Російської Православної Церкви. Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: зб. тез I Міжнар. наук. конф. (Тернопіль, 22 – 23 квітня). Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2021. С. 122 – 124.

25. Стоцький Я. В. Українофобство московського православ'я: політологічний дискурс. Релігійний чинник та його використання у сучасній гібридній війні: зб. матеріалів круглого столу (Тернопіль, 18 листопада) / упоряд. А. А. Криськов, М. Я. Блавіцький. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022. С. 65 – 73.

26. Україна Incognita. ТОП-25 / за заг. ред. Л. Івшиної. К.: ТОВ «Українська прес-група», 2016. 384 с.

27. Шаповал Ю. Парти́йний «націоналіст». Парадокси Петра Шелеста. Л.: Вид-во Анетти Антоненко; К.: Ніка – Центр, 2020. 216 с.

28. Шпорлюк Р. Комунізм і націоналізм. К.: Основи, 1998. 479 с.

29. Яковенко Н. Дзеркала ідентичності. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI – початку XVIII століття. К.: Laurus, 2012. 472 с.

30. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. К.: Критика, 2005. 584 с.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в А-Tutor, ID:2985. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

2. <http://www.nbu.gov.ua> – офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського

3. <http://www.lib.com.ua> – офіційний сайт Електронної бібліотеки

4. <http://www.risu.ua> – офіційний сайт Релігійно-інформаційної служби України.

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ПС. Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота			Одна третя від суми балів, набраних здобувачем впродовж семестру	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
20	17		20	18			
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів		
Лекції 1-8	Практичне заняття №1	5	Лекції 9-16	Практичне заняття №5	4		
	Практичне заняття №2	4		Практичне заняття №6	5		
	Практичне заняття №3	4		Практичне заняття №7	4		
	Практичне заняття №4	4		Практичне заняття №8	5		

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ПС, протокол №1 від «29» серпня 2024 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. психол. наук, доцент кафедри ПС

Ірина ПЕРІГ